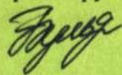

УДК:338.48(574)+339.138(574)

На правах рукописи

Бульда Евгения Александровна

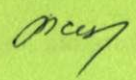
**Маркетинговые исследования туристского потенциала
Карагандинской области**

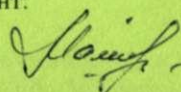
6М090200 – Туризм

Реферат
магистерской диссертации

Республика Казахстан
Караганда, 2013

Работа выполнена в Карагандинском экономическом университете
Казпотребсоюза

Научный руководитель: кандидат экономических наук,
доцент
Жуспекова А.К.

Официальный оппонент: кандидат экономических наук,
доцент КарГУ
Мамраева Д.Г.

Диссертацияның көлемі мен құрылымы. Магистрлік диссертация құрылымы: кіріспе бөлімі, үш бөлімнен, қорытынды бөлімі, алты сөйлемнен, сегіз тараудан және қолданылған әдебиеттер тізімі берілген. Негізгі мәтін 121 беттен, 9 сурет, 14 табиқа берілген. Оның 18 беті сөйлеммен жазылған, 83 әдебиеттер тізімі пайдаланылған.

Осы магистрлік диссертацияда келесі бастау сөздері қолданылған: саяхатшылық, маркетинг саяхатшылығы, маркетинг зерттеуі, кәсіпорын саяхаты, барлау зерттеуі, тізімдеу, саяхаттық азық – түліктер, нарықтық жәрдем көрсету, бәсекелестік, ішкі және сыртқы саяхатшылық, саяхатты пайдаланушы, саяхаттың түрлері, саяхат саласы, саяхат кластері.

Магистрлік диссертацияның өзекті мәселесі мемлекеттік саясаттың бірі. Мемлекеттік бағдарлама Қазақстан Республикасының 2010 – 2014 ж.ж. индустриалды-инновацияның даму қарқыны қарастырылған. Қазақстанның туристік кластерінің алдына қойған мақсаты – аймағымыздағы туристік нарықтың бәсекелестігін жоғарылату, аймақтағы туристік ағымды көбейту, туристік инвестициялық саланың көлемін арттыру, туристік аумақтық және әлемдік деңгейге көтеру.

Қазақстан Республикасының 2010 – 2014 ж.ж. болашақ бағдарламасында саяхатты жоғары деңгейде дамыту жұмысы алға қойылған. Қазақстан экономикасының дамуындағы туризм кластері жеті кезеңнің бірі болып табылады. Туризм ол даму кілті, Қазақстан өз алдына халықаралық жоғары деңгейде нарықты бәсекеге шыға алады.

Магистрлік диссертацияның мақсаты Қарағанды облысы бойынша маркетингтік туристік бірнеше бағытта қорытынды зерттеулер жүргізілді.

Жоғары жетістіктерге жету үшін алдыға мынандай мақсаттар мен міндеттер қойылды:

1. Туристік жәрдем жасау үшін теориялық маркетинг зерттеме жұмыстарына шолу жасау керек
2. Қарағанды облысы бойынша туристік даму үрдісінің жағдайына талдау жасау.
3. Қарағанды облысы бойынша туризмнің болашақтағы жоспарын жетілдіруін қарастыру.

Теориялық негіздеменің зерттеу жұмыстарына шет мемлекеттік, отандастық, қазіргі заманғы ғалымдардың инновациялық зерттемелері қолданылды.

Туристік зерттеме жұмыстарының батыс баспаларындағы басты авторлары Е.Козн, Д.Маккенел, С.Роджек, Д.Урри, З.Бауман болып табылады. Аталған жұмыстарда туризмге байланысты әр түрлі бағытта, атап айтсақ аумақтық мәдениетке байланысты, ұлттаралық және бірнеше деңгейдегі жұмыстарды кездестіруге болады.

В.И.Азаның, М.Б.Биржаковтың, И.Б.Власованың, А.С.Гализдроның, В.Г.Гуляевтің, И.В.Зориннің, Е.Н.Ильинаның, В.А.Квартальновтың, Е.В.Листвинаның, Ю.С.Путриқтың, В.С.Сениннің, А.Д.Чудновскидің

туризммен айналысатын қайраткерлердің теориялық және методологиялық сипаттаманың сұрақтары, сонымен бірге туризмдегі ең өзекті мәселелер жарық көрген.

Қарағанды облысының туристік кластері негізгі практикалық бөлімінде маркетинг зерттеу жұмыстары бойынша нақты мәліметтер берілген.

Қазақстан Республикасының туристік кәсіпорындарының бәсекеге қабілетті өзіндік шарттары бар.

Диссертациялық жұмыстардың алға қойған міндеті ол статистикалық әдіс, құжаттарды талдау, сұрақ- жауап әдісі және эмпириялық көрсеткіш әдісін енгізу.

Ғылыми және тәжірибенің маңыздылығы – қазіргі заманда халықаралық диверсификациялық туристік өнімнің беталысын жаңа бағытта, туристік сапардың жүру бағытын орта ұзақтықта қысқарту, көлікті таңдау және альтернативтік қаражатты нақты үнемдеу, бағаның қолайлы жақтарын қарастыру. Қазақстан бойынша Қарағанды облысының халықаралық туризмнің дамуына көп мүмкіншілік бар.

Жаңашыл ғылыми диссертациялық зерттеу жұмыстары келесідей:

1. Туризмге деген көзқарас бұл - түсінікпен қарау болып қарастырылған, негізгі бағыттың түрлері әртүрлі әдіс – тәсілдермен бағытталған.

2. Әлеуметтік талдау объектісі туризмде өзгеше анықталған.

3. Қарағанды облысының туристік кластерінің инфражүйесіне талдау жүргізілген.

4. Қарағанды облысындағы туризмнің дамуы негізгі мәселе болып табылады, тұрғындардың өмірін жақсартуға көп көңіл бөлінген.

5. Қарағанды облысындағы туризмнің келешектегі болашағы қарастырылған.

Диссертациялық зерттеу нәтижесі теория мен тәжірибенің байланысуына оң нәтижесін береді, бұл зерттеуменің жұмысы болашақта методологиялық халықаралық және ішкі зерттеу жұмыстарында қолдануға болады.

Туристік ағымның ішкі және сыртқы реттеу жұмысын жетілдіру нақты кепілдемеге алынған нәтижені қолдану барысында дайындау.

Туризм бойынша мамандарды дайындағанда, оқу үрдісінде әлеуметтік жағдайды қолдануды қалыптастыру.

Қарағанды облысында туристік фирмаларда демалыс күндеріне арналған туристік бағыт – бағдар жұмысы қарастырылған.

1. Диссертациялық зерттеу жұмыстары негізгі ережелері әртүрлі жағдайларда республикалық және халықаралық ғылыми – тәжірибелік конференцияларда, әр аумақтардағы басылымдарда жарық көрген. Қазақстанның туристік өнімі және оның жеткен жетістіктері. ХБА еңбегі (ҚР Білім және ғылым министрлігі), Қарағанды қаласы. ХБА, 2012ж.

2. Kazakhstan's tourism product and its potential in the current conditions IX Халықаралық ғылыми – тәжірибелік конференция материалы: Нақты зерттеме және даму-2013. София «Бял ГРАД -БГ» ООД, 2013ж.

3. Қазақстандағы туризмнің ішкі дамуындағы болашағы. Ресейлік ғылыми – тәжірибелік конференция жинағы: сервис инновациясы мен туризм мәселесінің оң шешімі. Қазан қ. Қазан кооперативтік институты, 2013ж.

4. Қарағанды облысының туристік кластерін талдау. Республикалық докторлық, магистрлік, студенттік ғылыми – тәжірибелік конференциясының жинағы: «Қазіргі замандағы жастардың өзекті мәселелері». Қарағанды қ. Болашақ, 2013ж.

РЕФЕРАТ

Объем и структура диссертации. Магистерская диссертация состоит из введения, трех разделов, объединяющих восемь параграфов, заключения, списка использованных источников, шести приложений. Основной текст изложен на 126 страницах, содержит 9 рисунков и 14 таблиц. Из них 18 страниц занимают приложения. Использовано 83 литературных источника.

В настоящей магистерской диссертации используются следующие ключевые слова: туризм, маркетинг туризма, маркетинговое исследование, туристское предприятие, разведочное исследование, описательное исследование, казуальное исследование, туристский продукт, туристский рынок, туристская услуга, конкурентоспособность, внутренний туризм, въездной туризм, выездной туризм, конкурентная среда, мотивация потребителя, виды туризма, сфера туризма, туристский кластер.

Актуальность магистерской диссертации обуславливается государственной политикой, изложенной в Государственной программе по форсированному индустриально-инновационному развитию Республики Казахстан на 2010 – 2014 годы. Цель создания туристского кластера Казахстана - повышение конкурентоспособности территории на туристском рынке, увеличение туристского потока в регион, увеличение объема инвестиций в сферу туризма, формирование туристского имиджа регионов и страны в целом.

В ее рамках разработана Отраслевая программа развития перспективных туристских направлений Республики Казахстан на 2010 – 2014 годы.

Туризм является одним из семи приоритетных кластеров развития экономики Казахстана. Туризм является тем инструментом развития, благодаря которому Казахстан имеет хорошие шансы выйти на международный рынок с конкурентоспособным конечным продуктом.

Цель магистерской диссертации заключается в проведение многомерного маркетингового исследования туристского потенциала Карагандинской области.

Для достижения поставленной цели определен ряд задач:

1. Сделать обзор теоретической базы по аспектам маркетинговых исследований туристских услуг.

2. Провести анализ состояния и развития туристского потенциала Карагандинской области.

3. Рассмотреть перспективы развития и совершенствования туризма в Карагандинской области.

В качестве теоретической базы для исследования были приняты разработки по изучению туристской отрасли отечественных и зарубежных ученых, основные положения современной экономической науки, инновационные разработки.

В публикациях западных исследователей туризм изучен такими авторами, как Е.Коэн, Д.Маккенел, С.Роджек, Д.Урри, З.Бауман. В их работах содержатся различные интерпретации влияния туризма в социокультурном пространстве на региональном, национальном и глобальном уровнях.

Вопросы теоретического и методологического характера, в том числе и понятийного аппарата по проблемам туризма и туристской деятельности, освещаются в работах В.И.Азара, М.Б.Биржакова, И.Б.Власовой, А.С.Гализдры, В.Г.Гуляева, И.В.Зорина, Е.Н.Ильиной, В.А.Квартальнова, Е.В.Листвиной, Ю.С.Путрика, В.С.Сенина, А.Д.Чудновского.

Основу практической части составляют данные, полученные в результате маркетингового исследования потребителей туристских услуг, анализа инфраструктуры туристского кластера Карагандинской области.

Объектом исследования является: туристский кластер Карагандинской области, потребители туристских услуг.

Предметом исследования является деятельность предприятий туристской отрасли в условиях обеспечения конкурентоспособности РК.

Поставленные в рамках диссертационной работы задачи потребовали применения таких методов, как статистический метод, анализ документов, опросный метод и метод обобщения эмпирических данных.

Научная и практическая значимость – наиболее характерными тенденциями международного туризма в настоящее время являются диверсификация туристского продукта, поиск новых туристских направлений, сокращение средней продолжительности туристских поездок, выбор альтернативных средств размещения и транспорта, а также поиск приемлемых цен. В этом плане для развития международного туризма в Казахстане и в частности в Карагандинской области имеются большие возможности.

Научная новизна диссертационного исследования состоит в следующем:

1. Рассмотрены основные подходы к понятию туризма, предложена классификация его функций и видов по основным направлениям и способам осуществления.

2. Выявлена специфика туризма как объекта социологического анализа.

3. Проведен анализ инфраструктуры туристского кластера Карагандинской области.

4. Раскрыты основные проблемы развития туризма в Карагандинской области как сферы деятельности, направленной на повышение качества жизни населения.

5. Рассмотрены перспективы развития туризма в Карагандинской области.

Значимость полученных результатов для теории и практики заключается в том, что результаты диссертационного исследования могут быть использованы для дальнейшей разработки методологических подходов в

исследовании туризма (международного и внутреннего) как социального процесса.

Полученные результаты, возможно, использовать при подготовке конкретных рекомендаций по совершенствованию регулирования внутренних и внешних туристских потоков. Сформулированные идеи могут быть использованы при чтении учебных курсов по социологии и при подготовке специалистов в сфере туризма.

Разработанные туристские маршруты выходного дня, могут быть внедрены в работу туристских фирм Карагандинской области.

Апробации диссертационного исследования. Основные положения диссертационного исследования были опубликованы на различных региональных, республиканских и международных научно-практических конференциях:

1. Казахстанский туристский продукт и его потенциал. Труды Международной Бизнес –Академии /Министерство образования и науки Республики Казахстан, г.Караганда, МБА, 2012 г.

2. Kazakhstan's tourism product and its potential in the current conditions. Материалы IX Международной научно-практической конференции: Настоящие исследования и развития – 2013. г.София, «Бял ГРАД-БГ»ООД, 2013 г.

3. Перспективы развития внутреннего туризма в Казахстане. Материалы российской научно-практической конференции: Инновационные решения в сфере сервиса и туризма. г.Казань, Казанский кооперативный институт, 2013 г.

4. Анализ туристического кластера Карагандинской области. Материалы Республиканской научно-практической конференции студентов, магистрантов, докторантов: «Молодежь и глобальные проблемы современности». г.Караганда, Болашак, 2013 г.

ABSTRACT

The size and structure of the thesis. The thesis consists of an introduction, three chapters, including eight paragraphs, conclusion, list of reference sources and six appendices. The given work consists of 126 pages, including 9 figures and 14 tables and 18 pages of appendices. 83 literary references have been used during the research.

The following key words were used in the given master thesis: tourism, tourism marketing, marketing research, tourist enterprise, exploratory investigation, descriptive study, causal research, tourism product, tourism market, tourism service, competitiveness, domestic tourism, inbound tourism, outbound tourism, the competitive environment, consumer motivation, types of tourism, the tourism sector, and tourism cluster.

The current importance of the master's thesis is determined by the public policy stated in the State Program of Forced Industrial-Innovative Development of the Republic of Kazakhstan for 2010 - 2014 years. The purpose of creating the tourism cluster in Kazakhstan consists in improving the competitiveness of the territory on the tourism market, enhancing the tourist traffic in the region, increasing investment in tourism, as well as forming touristic image of the regions and country as a whole.

Sectoral program on development of promising tourist destinations of the Republic of Kazakhstan for 2010 - 2014 years has been developed in its framework.

Tourism is one of the seven priority clusters of Kazakhstan's economy development. Tourism is the development tool due to which Kazakhstan has a good chance to enter the international market with a competitive final product.

The purpose of the master's thesis is to carry out multi-dimensional marketing research of tourist potential of the Karaganda region.

For achieving the purpose of the research the following tasks have been defined:

1. To make a survey of the theoretical base on the aspects of marketing research of tourist services.

2. To analyze the status and development of the tourist potential of the Karaganda region.

3. To consider the prospects for development and improvement of tourism in the Karaganda region.

Theoretical base of the research includes the works of domestic and foreign scholars in the field of tourism industry, main principles of modern economics, innovative projects.

In the publications of Western researchers tourism was studied by the following authors: E. Koen, D. Makkenel, S. Rodzhek, D. Urri, Z. Bauman. Their works consider different interpretations of the impact of tourism in the socio-cultural environment at the regional, national and global levels.

Questions of theoretical and methodological character, including conceptual framework on issues of tourism and tourist activities are covered in the works V.I. Azara, M.B. Birzhakov, I.B. Vlasova, A.S. Galizdra, V.G. Gulyaev, I.V. Zorin, E.N. Ilina, V.A. Kvartalnyi, E.V. Listvina, Yu.S. Putrik, V.S. Senin, A.D. Chudnovskii.

The basis of the practical part is composed of data obtained as a result of marketing research of tourist services consumers, analysis of tourism cluster infrastructure of the Karaganda region.

The object of the research is the tourism cluster of Karaganda region, the consumers of tourism services.

The subject of research is the activity of enterprises in the tourism industry in conditions of ensuring the competitiveness of the Republic Kazakhstan.

The tasks set in terms of the given research required the use of such techniques as statistical method, document analysis, questionnaire method and the generalization of empirical data.

Scientific and practical significance - the most typical trends of international tourism are diversification of the tourist product, search for the new tourist destinations, reduction of the average length of tourist tours, selection of alternative means of accommodation and transport, as well as the search for acceptable prices. In this regard, there are great opportunities for the development of international tourism in Kazakhstan and in the Karaganda region in particular.

The scientific novelty of the dissertation research is as follows:

1. The main approaches to the concept of tourism have been considered; the classification of its functions and types in the main areas as well as methods of implementation have been proposed.

2. The specific character of tourism as an object of sociological analysis has been revealed.

3. The analysis of the tourism cluster infrastructure of Karaganda region has been carried out.

4. The main problems of tourism development in the Karaganda region, as a sphere of activity aimed at improving the quality of life of the population, have been revealed.

5. The prospects for the development of tourism in the Karaganda region have been considered.

The significance of the obtained results for the theory and practice is that the results of the given dissertation research can be used for further development of methodological approaches in the study of tourism (international and domestic) as a social process.

The obtained results can be used in the preparation of specific recommendations for improving the management of internal and external tourism flows. Formulated ideas may also be used in lecture courses on sociology and in terms of training specialists in the field of tourism.

The developed tourist day off routes can be implemented into the work of tourist companies of the Karaganda region.

Approbation of the main provisions of the thesis. The main provisions of the dissertation research have been published in various regional, national and international scientific conferences:

1. Kazakhstan's tourism product and its potential. Proceedings of the International Academy of Business / Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan, Karaganda, IBA, 2012.

2. Kazakhstan's tourism product and its potential in the current conditions. Proceedings of the IX International Scientific Conference: Modern research and development - 2013. Sofia, "Byal GRAD-BG" Ltd., 2013.

3. Prospects for the development of domestic tourism in Kazakhstan. Proceedings of the Russian scientific-practical conference: Innovative solutions in the field of services and tourism. Kazan, Kazan Cooperative Institute, 2013.

4. Analysis of the tourism cluster of the Karaganda region. Proceedings of the Republican scientific conference of students, undergraduates, doctoral students: "Youth and the global challenges of modern time." Karaganda, Bolashak, 2013.